

บทที่ 3

อักษรไทยสมัยสุโขทัย

อักษรไทยที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ หมายถึงตัวอักษรไทยที่มีต้นกำเนิดมาจากลายสือไทยที่นั่น จะไม่รวมถึงตัวอักษรไทยนิตย์อื่น เช่น อักษรไทยวน อักษรตัวอรม และอักษรไทยน้อย

ก่อนที่จะกล่าวถึงกำเนิดของอักษรไทยในสมัยสุโขทัย จะขอกล่าวถึงที่มาของคนไทย หรือผู้ปักครองอาณาจักรสุโขทัยในบางประเทศนั้น เพราะโดยทั่วไปแล้วเรามักจะเข้าใจว่าชนชาติไทยเริ่มปรากฏขึ้นเมื่อมีอาณาจักรสุโขทัย โดยมีพ่อขุนศรีอินทร์ทรงเป็นปฐมกษัตริย์ ต่อมาอีกไม่นาน พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้ทำให้มองเห็นว่าเป็นการพัฒนาที่เร็วเกินไป จึงมีข้อสงสัยว่าก่อนหน้านั้นพ่อขุนศรีอินทร์ทรงเป็นตัวต่อตัว ทำให้มองเห็นว่าเป็นการพัฒนาที่เร็วเกินไป ควรเป็นผู้นำของไทย และคนไทยไม่เคยมีตัวอักษรใช้มาก่อนหรืออย่างไร

จากการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีทำให้ทราบว่า คนไทยคงตั้งภูมิลำเนาอยู่ในตินเดนເອເຊີຍຄານໍມາຂ້ານານແລ້ວ โดยอยู่ປະປັກບັນຫາຕື່ອິນ໌າ ເຊັ່ນ ຂອມແລ້ມອງ ແຕ່ຍັງໄມ້ໄດ້ຮັມຕົວກັນເປັນປຶກແພັນຈົນມີຜູ້ນໍາຫຼີໂສງ ຜູ້ປັກຄອງອໝາງເດັ່ນຊັດພຣະໄຟປາກູ່ ທັລັກຖຽນແຕ່ຄ້າເວົາໄຟລະເລີຍຕ່ອທັລັກຖຽນທີ່ເປັນດຳນານຫຼີ້ອພົງຄວາດາ (ພົງຄວາດາໂຢືນກ ເປັນຕົ້ນ) ຈະເກີນໄປ ກິນ່າເຂົ້າໄວ້ວ່າຄຸນໄທໄດ້ອາຄີຍອຸ່ນໃນຕິນແດນນີ້ມານານແລ້ວ ຕິນແດນແຕບນີ້ເຄຍອຸ່ນກາຍໃຕ້ ອິທີ່ພລຂອງມອງ ແລະ ຂອມມາກ່ອນດ້ວຍ ກລ່າວຄື່ອຍາມໄດ້ທີ່ໄໝໄດ້ມີແສນຍານຸພາມກວ່າໄໝອື່ນ ພວກ ຕນກີໄດ້ເປັນໃຫຍ່ ແລະ ຈະເປັນເຂົ້າໜຸນເວີຍນັກໄປ ຈົນກະທັ້ງຂອມໄດ້ເສື່ອມອຳນາຈົລງ ໂດຍເນັພະ ທັລັກສົມຂອງພຣະເຈົ້າຍົມນັກທີ່ 7 ເປັນຕົ້ນນາມ ອໍານາຈຂອງໜ້າໄທກີເຮັມມືບທບາທີ່ ແລະ ປາກູ່ ຜູ້ນໍາທີ່ເກີນເດັ່ນຊັດ ທັກທີ່ເປັນໄທໂຢືນກ ລ້ານຂ້າງ ແລະ ສຸໂຂທີ່

ตามທັລັກຖຽນດ້ານຄືລາຈາກີ ຕັ້ງແຕ່ພຸຖອຄທວຣະທີ່ 16 ໃນຈາກີຂອງພວກຈາມກ່າວວ່າມີເຂລຍຄືກີເປັນໜ້າຍສຍາມ ແລະ ໃນຈາກີຂອມໂບຮານ ປະມາພຸຖອຄທວຣະທີ່ 17 ປາກູ່ເປັນກາພ ແກະ ສັລັກຝາພັນແນ່ງປະສາຫນຄວັດ ມີກອງທັພທີ່ເຊື່ອນອັກຊ່າວິກາພວ່າເປັນກອງທັພໜ້າຍສຍາມດ້ວຍ (ມ.ຈ.ສຸກທະຣິສ ດີສຸກຸລ 2522 : 225) ແຕ່ກີໄມ້ສາມາຮະຈຳພະເຈົ້າຈະຈົງລົງໄປໄດ້ວ່າຈ້າຍສຍາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງຕັ້ນນີ້ເປັນໄທກສຸ່ມໄດ້ ຈຶ່ງທຳໃຫ້ເກີນວ່າຄຸນໄທໄດ້ຮັມຕົວກັນຈະເປັນກອງທັພໄດ້ແລ້ວ ແຕ່ຍັງໄມ້ເປັນອີສະ

ສໍາຫັກສຸ່ມໜ້າຍສຍາມ ປາກູ່ທັລັກຖຽນໃນຄືລາຈາກີກວັດຄຣີ່ມວ່າ ພ່ອຫຸນບາງກລາງຫາວ ແລະ ພ່ອຫຸນພາເມືອງໄຕ້ຂັບໄລ່ຂອມອກນອກອານຸຈັກໄດ້ສໍາເລົຈ ຈົນພ່ອຫຸນບາງກລາງຫາວໄດ້ສັບປຸນາວັງ

สุขทัยพร้อมกับได้รับการชนาณพระนามว่าพ่อชุมศรีอินทราราทิตย์ ทำให้ถูเสนอหนึ่งว่าผู้นำไทยคนแรกคือพ่อชุมศรีอินทราราทิตย์ แต่ถ้าพิจารณาจากอารีกหลักที่ 45 จะปรากฏรายนามและพระนามของบรรพบุรุษผู้นำสุขทัยดังนี้ “ผีปู่acula ... ผู้หวาน ปู่ชนจิต ชนจอด ปู่พระยาศรีอินทราราทิตย์ ปู่พระยาบาล ปู่พระยารามราช ปู่ไส สงคราม ปู่พระยาเลอไทย ปู่พระยาจั่นนำถม ปู่พระยามหาธรรมราชา พ่อจำเมือง พ่อเลือไทย” (ประชุมศิลาราชิก ภาคที่ 3 2508 : 62) แสดงให้เห็นว่าก่อนที่สุขทัยจะกลายเป็นอาณาจักรอิสระนั้นได้มีการสืบสันตติวงศ์กันมานานแล้ว

ด้วยเหตุที่คนไทยเคยตอกย้ำภายใต้อิทธิพลของชุมมาเป็นระยะเวลานาน จึงน่าจะรับวัฒนธรรมต่างๆ ของชุมมาใช้ โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางด้านการเขียนหนังสือ คนไทยคงจะเรียนวิธีการเขียนของชุมจนชำนาญ เพราะต่อมากล่าวว่าศิลาราชิกสมัยสุขทัยที่พับนั้นมีการบันทึกเป็นอักษรซึ่งมองอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งที่จารึกด้วยภาษาเขมร ภาษาบาลี ภาษาบาลีปั้นไทยและภาษาสันสกฤตแสดงว่าผู้รู้ในสมัยอาณาจักรสุขทัยหรือคนไทยสุขทัยก่อนหน้านั้นได้เรียนรู้อักษรชุมเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

สำหรับไทยทางเหนือซึ่งตั้งภูมิลำเนาอยู่ติดกับอาณาเขตของมองโภ ซึ่งได้เจริญรุ่งเรืองอยู่ในทางตะวันตกนั้น ชาวมองโภคงจะแฝงอิทธิพลทางอารยธรรมหลายอย่างมาสู่คนไทย เช่นความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและอักษรศาสตร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการที่คนไทยได้ตั้งชุมชนอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่แข็ง ทั้งชุมโบราณหรือชุมสมัยพระนคร และมองโภโบราณในอาณาจักรพุกามดังกล่าวแล้วนี้เอง ทำให้คนไทยต้องรับวัฒนธรรมที่เจริญกว่ามาใช้โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเขียน

3.1 กำเนิดอักษรไทย

อักษรไทยที่จะกล่าวต่อไปนี้ หมายถึงอักษรไทยภาคกลางหรือลายลือไทย ซึ่งพ่อชุมรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสับสน เกรงว่าผู้อ่านบางท่านอาจจะหมายรวมไปถึงอักษรไทยเหนือ อักษรตัวธรรมของทางอีสานและอักษรไทยน้อย

ตั้งได้ถักล่าวมาแล้วว่า คนไทยได้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ใกล้กับอาณาเขตของมองโภ ซึ่งมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ฝ่ายตะวันตก จึงได้รับวัฒนธรรมด้านการเขียนนามาจากมองโภด้วย โดยนำตัวอักษรมองโภมาแปลงใช้เขียนภาษาไทย เช่น อักษรอาหม อักษรลือ และอักษรผู้ไทยเมืองสิบสองพันนา ซึ่งเป็นอักษรที่ใช้กันมานานถึงปัจจุบัน ส่วนเป็นลักษณะของอักษรมองโภเก่าทั้งสิ้น แต่การเขียนสระและพยัญชนะของไทยแตกต่างไปจากมองโภ รวมทั้งคนไทยในยุคแรกๆ ยังไม่ชำนาญในการเขียนมากนัก การนำตัวอักษรของอักษรมองโภมาใช้ในภาษาไทยคงจะมีข้อบกพร่อง กล่าวคือสระและพยัญชนะบางตัวขาดหายไป รวมทั้งไม่มีเครื่องหมายสำคัญกำกับเสียงสูง-ต่ำด้วย

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ยันส์ เพนซ์ ได้ตั้งข้อสังเกตฐานาว่า จารีกัวดกานโนเมในส่วนที่จารีกด้วย อักษรไทยจะมีลักษณะระหว่างอักษรอมญกับอักษรไทย และน่าจะจารึกในช่วงเวลาที่คนไทยยึดมั่นในอักษรอมญมาเปลี่ยนแปลงเป็นอักษรไทยใหม่ๆ เพื่อใช้เขียนภาษาไทย ประมาณ พ.ศ. 1820 – 1860 เป็นอักษรไทยยุคดั้น ยังไม่เคยพบที่ได้มาก่อน (2528 : 79)

ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 1500 ข้อมได้แพร่สำนักเข้ามาครอบคลุมดินแดนไทยแบบลุ่มแม่น้ำยม ได้มีอิทธิพลเห็นของการปกครองของเมืองเชลียงและเมืองสุโขทัย คนไทยคงจะได้ศึกษาอักษรขอมหัวดเพื่อใช้ในราชการด้วย จึงตัดแปลงตัวอักษรเดิมของไทยมา มีรูปคล้ายตัวอักษรขอมหัวด

ประมาณ พ.ศ. 1800 สำนักของขอมในภูมิภาคนี้ได้อ่อนลงมาก พ่อขุนศรีอินทราทิย์จึงได้ประกาศตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีอยู่ในอาณาเขตของขอม พระเจ้าแผ่นดินในราชวงศ์พระร่วง กรุงสุโขทัยมีพระราชประสังค์จะให้ราชภราเดลิกประพอดติตามแบบธรรมเนียมขอม และคงจะให้เลิกใช้ภาษาเขมรในการราชการให้ทันกลับมาใช้ภาษาไทยแทนอีกด้วย

ครั้นถังสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ทรงฟื้นฟูราชธานีอีกครั้ง ได้แบบอย่างมาจากการขอมอยู่ในสังคมอย่างสุภาพในการเขียนภาษาไทย และการที่จะใช้อักษรขอมล้วนๆ ก็ไม่เป็นการสมควร เพราะกรุงสุโขทัยเป็นอิสรภาพแล้ว จึง “หาครรจ์ใจในใจ แลสลายสือไทยนี้” ตามที่ปรากฏอยู่ในคิลารีกหลักที่ 1 แต่จะสังเกตเห็นได้ว่าพระองค์หรือปราชญ์ในสมัยนั้นคงจะเอารูปแบบอักษรขอมหัวดที่คุณไทยเปลี่ยนแปลงใช้ก่อนหน้านี้มาแก้ไขให้ดีขึ้น* จึงเห็นได้ว่ารูปสัญลักษณ์ตัวอักษรในลายสือไทยคล้ายกับรูปสัญลักษณ์ของอักษรขอม อีกทั้งวิธีการใช้พยัญชนะ 2 ตัวเรียงกันเมื่อเป็นตัวสะกดนั้นก็เป็นเครื่องของขอมเช่นกัน (ยอดเซเดส 2503 : 10–12)

ฉะนั้นลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหง จึงได้ปรับเปลี่ยนไปจากอักษรต้นแบบที่เป็นอักษรขอมอยู่โบราณ และอักษรขอมโบราณอย่างมาก รวมทั้งระบบอักษรหรือได้แตกต่างไปจากอักษรสกุลอินเดียได้ นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเครื่องหมายกำหนดเดลี่ยง สูง-ต่ำ คือวรรณยุกต์เอกและโทอิกด้วย (รัช ปุณโณทก 2535 : 65)

3.1.1 การแก้ไขอักษรขอมหัวดมาเป็นอักษรไทย พ่อขุนรามคำแหงทรงให้กระทำดังนี้

1. การแก้ไขด้านรูปสัญลักษณ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สะดวกในการเขียน คือเขียนได้ง่ายและเร็วกว่าตัวอักษรขอม ตัวอย่างเช่น

– เส้นศกหรือหนามเตยบนตัวอักษรขอม ถือว่าเป็นเครื่องประดับไม่มีประโยชน์ ในการอ่าน ก็ให้ตัดออกเสียบ้าง เช่น ၃၁ แปลงเป็น ၈ หรือ ทำให้บรรจบกับตัวอักษรบ้าง

* ดร. ประเสริฐ นค ให้สัมภาษณ์ในหนังสือศิลปวัฒนธรรม ฉบับสิงหาคม 2525 ว่าในพงศาวดารเห็นอีกว่าในช่วงต้นกรุงศรีอยุธยา ได้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตมีชาติต่างๆ ร่วมกันประดิษฐ์อักษรไทยยกเว้นแต่ชาติจีน เพราะหนังสือจีนเป็นตัวอักษรภาพไม่ได้สะกดเป็นตัวฯ

ເຊັນ ປ ເປລືຢີນເປັນ ວ

- ຕັ້ງອັກຊະຮອມທີ່ມີຂີດ 2-3 ເສັ້ນ ກຽງເປລືຢີນແປລົງຮູບໃຫ້ເຂົ້າແລ້ວເຕີວ ເຊັນ

ວ ເປລືຢີນເປັນ ດ , ສ ເປລືຢີນເປັນ ຜ , ອ ເປລືຢີນເປັນ ຢ , ຖ ເປລືຢີນເປັນ
ເລ ເປັນຕົ້ນ

ແຕ່ເປັນທີ່ນໍາສັກເກຕວ່າ ອັກຊະມອຄູໂບຣາণກີໄມ້ມີສົກ ທີ່ອໜານາມເຕຍເຊັນກັນ

2. ແກ້ໄຂຕ້ານວິທີການເຂົ້າແຍ້ນ ກຽງໃຫ້ປັບປຸງແກ້ໄຂ ດັ່ງນີ້

- ເປລືຢີນວິທີການເຂົ້າແຍ້ນພົມພັນຂະໜາດສັງໂຍດ ຄື່ການທີ່ພົມພັນຂະໜາດ 2 ຕົວມາເຮັງກັນຈະ
ຕ້ອງເຂົ້າແຍ້ນຂຶ້ນກັນ ຕາມວິທີການຂອງອິນເດີຢືນແມີນັ້ນ ພ້ອມໜາກສຳແຫງທຽບໃຫ້ແກ້ໄຂໂດຍເຂົ້າແຍ້ນເຮັງ
ກັນໄປໃນບຽບທັດເຕີວກັນ ເຊັນ ບູກ ເປລືຢີນເປັນ ຂະວາ ຫຼຸດ ເປັນເປັນ ດັນລວ

- ສະ ອີ ອີ ຊື່ຂອມໃຫ້ເຂົ້າແຍ້ນບັນດັບພົມພັນຂະໜາດ ແລະ ສະ ອູ ອູ ເຂົ້າແຍ້ນໃຫ້ຕົວພົມພັນຂະໜາດ
ນັ້ນ ກຽງໃຫ້ເຂົ້າແຍ້ນໄວ້ໃນບຽບທັດເຕີວກັນກັບພົມພັນຂະໜາດ ແລະ ປັບສະກິດທີ່ມີກຽງສູງກວ່າພົມພັນຂະໜາດລົງໃຫ້ອູຢູ່ໃນ
ຮະດັບເຕີວກັນ ການເຮັງດັວຍສະກິດພົມພັນຂະໜາດເປັນນີ້ຄຳລ້າຍກັບວິທີເຮັງດັວຍອັກຊະຜົ່ງ ຜິດກັນແຕ່ທີ່ ສະຂອງ
ພ້ອມໜາກສຳແຫງ ເຮັງໄວ້ທັງໝົດ ແລະ ຂ້າງໜ້າແລະ ຂ້າງໜ້າທັງໝົດຂອງພົມພັນຂະໜາດ ເຊັນ

ໄສດັນຂະຫຼາດ ອ່ານວ່າ ສຸກໂຍໄກ (ສຸໂພທັຍ)

ຂະໜາດ (ໜັກ) ອ່ານວ່າ ໃນນາມີເຫາ (ໃນນາມີຂ້າວ)

3. ເພີ່ມເສີ່ງວຽກຢູ່ ຈາກເດີມໃນການຊາເໝຣະມອຄູໄມ້ມີໃໝ່ ພ້ອມໜາກສຳແຫງ
ກຽງໃຫ້ເຕື່ອງໜ້າວຽກຢູ່ ເພື່ອໃຫ້ອັກຊະເສີ່ງໄດ້ຂັດເຈນທ່ານກັບການພູດຂອງຄູນໄທທີ່ປ່າກງວຍຢູ່
ໃນສິລາຈາກຮົກມືອູ່ 2 ຮູບ ຄື່ກີໄນ້ເອົາ ກັບການບາກ (ຍອດ ເຊເດັ່ນ 2503 : 13-15)

4. ເພີ່ມພົມພັນຂະໜາດອົກ 9 ຕັ້ງ ເພະວັກຊະຮອມທີ່ເຄີຍໃຫ້ນັ້ນພົມພັນຂະໜາດຕັ້ງເຕີວກັນ 2
ເສີ່ງກີມື ເຊັນ ບ ເປັນໄດ້ທັງສີ່ງ ບ ແລະ ປ ທີ່ອ ດ ເປັນໄດ້ທັງສີ່ງ ດ ແລະ ດ ໃນການໄທ
ພົມພັນຂະໜາດທີ່ເພີ່ມໃໝ່ມາຈາກອັກຊະຮັດນັ້ນແບບທັງ 9 ຕັ້ງ ມີດັ່ງນີ້

ບ ດ ປ ລ ຖ ປ ທ ດ ດ
ໜ ດ ປ ປ ປ ປ ດ

3.1.2 ຮູບອັກຊະທີ່ປ່າກງວຍໃນສິລາຈາກຮົກຫລັກທີ່ 1 ຈຶ່ງພ້ອມໜາກສຳແຫງທຽບປະຕິບັດຮູ້ເຊີ້ນ
ເມື່ອປີ ພ.ສ. 1826 ເປັນດັ່ງນີ້

1. ຮູບພົມພັນຂະໜາດ ປ່າກງວຍຢູ່ 39 ຕັ້ງ ຄື່ອ

ດ ດ ປ ດ ດ ດ ດ
ກ ຂ ພ ດ ດ ພ ດ

ອ	ນ	ມ	ຂ	ບ
ຈ	ນ	ໜ	ຂ	ນ
ງ	ງ	ໝ	ແ	
ໝ	ໝ	ູ	ໝ	
ດ	ຕ	ດ	ທ	ດ
ດ	ຕ	ດ	ທ	ດ
ປ	ປ	ວ	ຜ	ບ
ປ	ປ	ວ	ຜ	ບ
ປ	ວ	ລ	ວ	ເ
ຢ	ຮ	ລ	ວ	ຫ
				ອ

ພຍັງໝະນະທີ່ໄມ່ປາກູນໃນຄີລາຈາກທຶກທີ່ 1 ຄືອ ໂ ທ ໂ ພ ຢ ພຍັງໝະນະເຫັນໜ້າຈະປະຕິບັງຫຸ້ນໃຫ້ດ້ວຍ ແຕ່ເນື່ອງຈາກຂ້ອຄວາມທີ່ປາກູນໃນຄີລາຈາກທຶກທີ່ 1 ໄມໝີຄໍາທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ດ້ວຍອັກຊາຮ່ານໜ້າ ທີ່ຮູ້ບາງຄໍາທີ່ມີໄດ້ໃຫ້ດ້ວຍອັກຊາຮ່ານແລ້ວ

ເປັນທີ່ນ້ຳສັງເກດວ່າ ອັກຊາໄທທີ່ປະຕິບັງຫຸ້ນໃໝ່ໄມ່ໄດ້ມີອັກຊາຕົວເຊີງຫຼືອັກຊົງທີ່ເຂື່ອນໄດ້ເສັນບຣັກທັດເຊັນເຕີຍວັກບ້ອກຊາຮອມ ທັນນີ້ເພວະວ່າ ການາໄທໄມ່ມີອັກຊານຳແລະໄມ່ມີຕົວສະກັດຕົວ ຕາມເໜີ່ອນການພາບລືສັນສົກຖາ (ປ່າຊົງບາງທຳນິກຫັກວ່າການາໄທໄມ່ນີ້ມີຄໍາຄວບກສ້າ ຈຶ່ງໄມ່ມີຄໍາຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ດ້ວຍເຊີງ)

2. ວຸປສະ ປ່າກູນຢູ່ 19 ຕ້າ ຮົມທັງສະລອຍອືກ 1 ຕ້າ ສະຖຸກຕົວຈະປັບໃໝ່ມີຂະດຄວາມສູງເທົ່າວັນພຍັງໝະນະ ດັ່ງນີ້

ີ ສະ ອະ ວ ສະ ອາ ອ ສະ ອີ ອ ສະ ອີ

໭ ສະ ອີ/ອີ ວ ສະ ລ ຂ ສະ ລ ອ ສະ ເອ

໬ ສະ ແອ ວ ສະ ໃອ ຂ ສະ ໃອ ດ ສະ ໃອ

ຕ-ວ ສະ ເອ ວ ສະ ອຳ ດ-ວ ສະ ເອ

ອ-ຍ ສະ ເອ ອ ສະ ອຳ

ສະ ຄອຍ ຄືອ ອ ສະ ອີ

3. รูปนิคทิต ส่วนมากจะปรากฏเป็นรูปครึ่งวงกลม เช่น

๗๙๔ อ่านว่า แก่ก้ม ๑๗๕ อ่านว่า จึงชุม

4. รูปวรรณยุกต์ ภาษาમોળુંและขอมไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างเครื่องหมายกำกับเสียงสูง-ต่ำ ในภาษาไทยที่เรียกว่าวรรณยุกต์ชั้น ในอักษรวิธีลายสือไทยมีวรรณยุกต์ 2 รูป คือ เอก (') และ โถ (+) ใช้เขียนบนพยัญชนะเดียวกับการเขียนในปัจจุบัน

5. ตัวเลข ที่ปรากฏในลายสือไทย มีดังนี้

១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ០

3.1.3 อักษรวิธีลายสือไทย การเขียนลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงนั้น จะเขียนพยัญชนะและสรระไว้ในบรรทัดเดียวกันดังกล่าวแล้ว แต่เพื่อป้องกันการสับสนในการอ่าน ประชญ์ ในสมัยนั้นท่านได้คิดวิธีเขียน หรืออักษรวิธีชั้นมาโดยเฉพาะเพื่อขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้น เรื่องนี้ ประเสริฐ ณ นคร ได้สรุปกฎหมายอักษรวิธีของลายสือไทยไว้ดังนี้ (2526 : 24)

3.1.3.1 พຍັນະຕັນແລະສະເກີມເຊື່ອມຕິດຕ່ອກັນ ເຊັ່ນ ໄກ = กາ

3.1.3.2 ດັວສະກຳເຊີ້ນແຍກອອກປີເຊັ່ນ : ໄກວ = ກາງ

3.1.3.3 ອັກໝຽຄວນແລະອັກໝຽກໄກເຊີ້ນເຊື່ອມຕິດຕ່ອກັນ ເຊັ່ນ

ຜົກວານ = ກຣານ ໄກ້າ = ກ່າ

3.1.3.4 ໃນທັນອາກາສຍັງໃໝ່ມີໃຊ້ໃໝ່ໃຫ້ຕັ້ງສະກຳສອງຕັ້ງໜັນກັນແທນ ເຊັ່ນ

ວິໄລ = ຈັກ ແບບ = ຊັບ

ບາງວະຫລາຍ = ທັ້ງໝາຍ ສາງພົມນະ = ສາມພັນ

ຕອລ່ອຍຸແຍໂຕລະບາ = ຕັ້ງນີ້ຕັ້ງປ່າ

3.1.3.5 សະ օອ ແລະ ອື່ອ ໄມ່ຕັ້ງມີ ອ ເຄີຍ ແຊ

ໂຕ່ = ຊ່ອ ທ່ານຫົມ = ທ່ອບ້ານ
ພໍ່ຂົດໂຕ່ = ພ່ອກຊ່ອ

3.1.3.6 ວາງສະໄວ້ຫນ້າພຍ້ນຸ້ນະຕັນ ຍາກເວັນສະຮາ ແລະສະປະປະສົມ ຈຶ່ງທຳໃຫ້ສະ
ຖຸກຕັ້ວອູ້ຢູ່ໃນບຣທັດເດີຍກັນ ແລະສະໄໝ ໂອ ມີຮູປສູງເທິກັບພຍ້ນຸ້ນະ ແຊ

ຂ່າ = ດູ = ດູ
ຂະຂະດາລດາດາດານ = ໄປສຸດຜູມຄອກດິນ = ໄປສຸດຜູ້ຕິກິງ
ຂະດາດຕະນາ = ສຸໂບທັກ

3.1.3.7 ສະ ເຂື້ອ ປະກອບດ້ວຍ ສະ ອື່ອ ສະ ເອ ພຍ້ນຸ້ນະ ແລະຕົວ ອ ເຮີຍກັນ 2 ຕັ້ວ
ໂດຍຕົວອັກຊົຣແຕ່ລະຕົວຈະເຂື່ອມກັບຕົວທີ່ຢູ່ຄັດໄປຫັ້ງຫັ້ງລັງຕາມຄຳດັບ ແຊ

ໜົມຕະຍິ = ເນື້ອ ດັບຕະຍິ = ເຂື້ອ

ເມື່ອໄມ່ຕົວສະກັດຈະເຂີຍນເຕີມຮູປ ແຕ່ເມື່ອໄມ່ຕົວສະກັດຈະລດຕົວ ອ ອອກໄປຫັ້ງຕົວ ແຊ

ໜົມຕະຍິ = ເນື້ອ ດັບຕະຍິ = ເມື່ອ

3.1.3.8 ນີ້ກົດ ໃຫ້ແກນຕົວ ມ ສະກັດ ແຊ ນາງວົງວົງ = ຫັ້ກຄນ

3.1.3.9 ສະເຂີຍ ປະກອບດ້ວຍ ສະ ອີ ພຍ້ນຸ້ນະຕັນ ແລະຕົວ ຍ ເຮີຍກັນໄປຄຳໄມ່ມີ
ຕົວສະກັດ ຈະມີຕົວ ຍ 2 ຕັ້ວ ແຕ່ວ່າງຕົວ ຍ ຕົວຫັ້ງທ່າງອອກໄປ ທາກມີຕົວສະກັດຈະເຂີຍນລດຽບປົງຕົວ ຍ ໄວ
ເພີຍຕົວເດີຍ ແຊ

ໜົມປົມ = ເນື້ຍ ດັບປົມ = ເວີຍຄໍາ

3.1.3.10 ສໍາຫຼັບສະລອຍມີໃຫ້ເພີຍຕົວເດີຍກີ່ອສະອີ ①

ลักษณะการเขียนที่ได้ดัดแปลงมาจากอักษรromโดยปราณ และอักษรซอมดังกล่าวแล้วจะต้องมีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมแก่การออกเสียงในภาษาไทย โดยเฉพาะเสียงสระด้วย รูปสระที่ใช้เขียนภาษาไทยก่อนสมัยสุโขทัยนี้ สันนิษฐานว่าคงจะใช้ทั้งสระลอยและสระจมเช่นเดียวกับอักษรซอมและมอญ แต่เสียงสระในภาษาไทยมีมากจึงนำรูปสระลอยบ้าง สระจมบ้าง มาประกอบกันเพื่อใช้แทนเสียงสระภาษาไทย ข้อนี้เห็นได้จากอักษรซอมที่ใช้เขียนภาษาไทยในสมัยหลัง ๆ จะเพิ่มรูปสระเพื่อให้ครบถ้วนในภาษาไทยและยังเพิ่มวรรณยุกต์เข้าไปอีกด้วย (ธวัช บุณโนทก 2535 : 72-73)

จึงกล่าวได้ว่า คนไทยก่อนสมัยสุโขทัยได้นำอักษรromโดยปราณ และอักษรซอมโดยปราณมาใช้เขียนก่อน แต่มีข้อขัดข้องหลายประการ เพราะเหตุว่าภาษาไทยแตกต่างไปจากภาษามอญและภาษารوم จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับเปลี่ยนให้ใช้เขียนภาษาไทยได้สะดวกยิ่งขึ้น อีกประการคือการเขียนอักษรไทยนั้นอาจจะเขียนหัวด จึงมีส่วนทำให้รูปสัน្ដานของตัวอักษรห่างไปจากอักษรตัวนั้นแบบทีละน้อย ๆ จนบางตัวถึงกับแตกต่างกันไปเล็กน้อย แต่ผู้รู้บางท่านเห็นว่า อักษรไทยอย่างของพ่อขุนรามคำแหงนี้น่าจะได้แบบมาจากลังกา เพราะมีวิธีการเขียนคล้ายกันมากกว่าการเขียนแบบซอมหรืออาจจะรับมาจากปัลลava โดยตรงก็ได้ นั่นคือเป็นตัวอักษรของทวาราวดีที่มอญเคยมีอิทธิพลอยู่ก่อนนั้นเอง (ไม่เคิล ไรท 2525 : 31) และตรงกับข้อสันนิษฐานของ ยันส์ เพนซ์ ว่า อักษรไทยน่าจะมาจากอักษรrom

อย่างไรก็ตาม ตัวอักษรที่ใช้อยู่ในศิลารากหลักที่ 1 ยังเป็นข้ออกเดียงของผู้รู้หลายท่าน บังก์ลงความเห็นว่าอักษรชนิดนี้ไม่น่าจะเป็นอักษรของพ่อขุนรามคำแหง คงจะมีผู้รู้ในชั้นหลังเป็นผู้จารึกชื่นใหม่แต่ก็มีนักประชัญอีกกลุ่มนึงยังคงยึดถือมั่นคงว่าจารึกหลักนี้เป็นของพ่อขุนรามคำแหง เพราะมีหลักฐานเหลือบเดียงในสมัยใกล้ ๆ กันมาเป็นข้ออ้างอิง

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเป็นผู้รู้เริ่มให้ปรับปรุงตัวอักษร (ไทยเดิม) ที่ใช้กันอย่างลักษณ์อยู่ให้เป็นระบบเดียวกันและมีรูปสัน្ដานตรงกัน โดยรวมนักประชัญราชบันทิตที่เจนจบทางด้านอักษรสมัย มีความรอบรู้ทั้งอักษรซอมโดยปราณ อักษรromโดยปราณ และอักษรที่ชาวไทยส่วนใหญ่ใช้อยู่ก่อนสมัยสุโขทัยจำนวนหนึ่ง หรือคงจะมีนักประชัญบางท่านได้ฝ่าฝืนการศึกษาจากลังกา หรือรู้สึกอื่น ๆ รวมทั้งรู้ข้อมูลและมอญ ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐาน แต่พอจะอนุมานได้จากในสมัยพระยาลิไท กล่าวคือ ตามที่พระมหาเตชะศรีสวัสดิราชจุฬามุนีไปศึกษาที่เกาะลังกา (จารึกหลักที่ 2) หรือพระสุมนนเถระ ไปศึกษาพราหมณ์ที่อยุธยาและเมืองพันกลับมาเป็นพระสังฆราชในสมัยพระยาลิไทนั้น จึงน่าเชื่อได้ว่าบรรดา衲กประชัญและพระเตชะผู้ใหญ่สัมภพอุนรามคำแหงคงจะมีประสบการณ์ ด้านการเขียนหนังสือหลายชนิด จากการที่ท่านเหล่านั้น ได้เดินทางไปศึกษา nokraoanaจักร โดยเฉพาะพ่อขุนรามคำแหงเอง คงจะทรงศึกษาเล่าเรียนก่อนที่จะเสด็จเสวยราชสมบัติ และคงจะทรงเดกฉานทางด้านอักษรสมัยไม่น้อย จนทรงทราบว่าการใช้อักษรไทยยัง

บกพร่องและไม่เป็นระบบเดียวกันทั่วราชอาณาจักร จึงทำให้ พระองค์ท่านเอกสารทัยใส่ในเรื่องนี้ โดยการประชุมนักประชัญราชบัณฑิตดังกล่าว (รวช ปุณโนทก 2535 : 75)

อนึ่งในหนังสือจินดาภรณ์ ฉบับสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ได้บันทึกไว้ที่บานแพน กว่า “อันหนึ่งในจดหมายแต่งก่อนว่า ศักราช 645 มแมศก พระญารองเจ้าได้มีเมืองชรีสัชนาไลแล้ว แต่งหนังสือไทย และได้ว่าแต่รูปเกิด แต่งแม้อักษรเกิด หมีได้ว่าไว้แจ้ง อนึ่งแม่หนังสือ ก กาน ฯลฯ ถึง เกอย เมืองขอมเกิดจะมีอยู่แล้ว เห็นว่าพระยารองเจ้าจ่อแต่งแต่รูปอักษรไทย ๆ “(อ้างถึงใน รวช ปุณโนทก 2535 : 60)

ข้อความข้างต้นนี้พожเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า พ่อขุนรามคำแหงได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเป็นแน่ จนกระทั้งคนในสมัยอยุธยาตอนปลายยังกล่าวขานต่อๆ กันมาแต่เนื่องจากชาวสุโขทัยเคยอ่านและเขียนหนังสือขอมมาก่อนลายสือไทย และเคยซึบกับอักษรวีระแบบวางรูปสระบางตัวไว้ข้างบนและข้างล่างพยัญชนะ เมื่อมาถึงสมัยรัชกาลพระเจ้าลิไท ชาวสุโขทัยจึงหันกลับไปใช้วีระเติมตามความเคยชินดังที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 3 พ.ศ. 1900 และเริ่มใช้ไม้หันอากาศเป็นเลขสองรูปหนึ่ง เขียนไว้บนตัวสะกดให้เข้าใจว่าเหมือนกับเขียนตัวสะกดสองครั้ง (ประเสริฐ ณ นคร 2526 : 25)

ทองสีบ ศุภะมาร์ค ได้แสดงข้อคิดเห็นที่ตรงกันว่า ผู้สืบทอดสืบทอดไทยในพระนครสุโขทัยโดยมากเป็นนักบวช และได้เคยใช้หนังสือขอมมานานแล้ว จะไม่ยอมใช้หนังสือไทยเขียนคัมภีร์และหนังสือเทศาต่าง ๆ หนังสือแบบของพ่อขุนรามคำแหงจึงไม่ได้ใช้ติดต่อกันเป็นแบบแผนสำหรับเขียนภาษาไทย ต่อจากสมัยพ่อขุนรามคำแหงมาไม่ถึงปี ในสมัยพระเจ้าลิไท สระต่าง ๆ ที่พ่อขุนรามคำแหงทรงนำมาไว้ในบรรทัดเดียวกันกับพยัญชนะ ก็ได้กลับลงหรือขึ้นไปอยู่อย่างเดิมตามแบบอักษรวีระของขอม (2526 : 54-55)

ยอด เชเดส ได้ให้ความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงแก้ไขของพ่อขุนรามคำแหงได้เป็นที่แพร่หลายแก่ไทยในแบบลุ่มแม่น้ำยมและแม่น้ำเจ้าพระยา เว้นแต่วีระเรียงสระอย่างเดียวเท่านั้น เพราะต่อมานำในสมัยพระยาลิไทกลับใช้สระ อี ยี บันตัวพยัญชนะ สระ อุ อู ใต้ตัวพยัญชนะตามแบบโบราณ (2503 : 15)

จึงสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของลายสือไทย ได้เกิดขึ้นในสมัยพระยาลิไทนั้นเองซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากสมัยพ่อขุนรามคำแหงผู้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยไม่นานนัก

ข้อแตกต่างระหว่างอักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหงกับอักษรไทยปัจจุบัน พอจะกล่าวเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. รูปสันฐานของตัวอักษรต่างกัน กล่าวคือ อักษรของพ่อขุนรามคำแหง มีเส้นโค้งกลมมน แต่อักษรไทยปัจจุบันมีเส้นตรงหักมุมเป็นเหลี่ยม เช่น

ດ - ก ຂ - ข ດ - ດ ແ - ພ ຊ - ຂ
ຈ - ຈ ຍ - ຍ ນ - ນ ອ - ອ

2. ພັຍງຸ່ນະບາງຕົວແຕກຕ່າງກັນ ພັຍງຸ່ນະເຫລຳນີ້ມີອູ່ຢູ່ 7 ຕົວ ຄືອ

ີ - ອ ໃ - ອ ແ - ກ ໄ - ພ ຂ - ຂ
ຜ - ນ ແ - ອ

3. ຮູປສະ ໄອ ໄອ ໂອ ເຊີນອຍ່າງເຕີຍກັບປັຈຈຸບັນ ແຕ່ສ່ວນສູງຈະເທົກກັບພັຍງຸ່ນະ ສ່ວນສະ
ວິ ອີ/ອີ ຖຸ ອູ ຈະຕ່າງຈາກປັຈຈຸບັນ ຄືອ

ອ - ອ ໄ - ອ ຖ - ອ/ອີ ແ - ອ ຂ - ອ ຂ - ອ

4. ອັກຊຣວິທີຕ່າງກັນ ຄືອ ລາຍສືອໄທຍຈະວາງສະໄວ້ບນບຽທດຖຸກຕົວ ແລະວາງໄວ້ທັນ
ພັຍງຸ່ນະເປັນສ່ວນໃຫຍ່

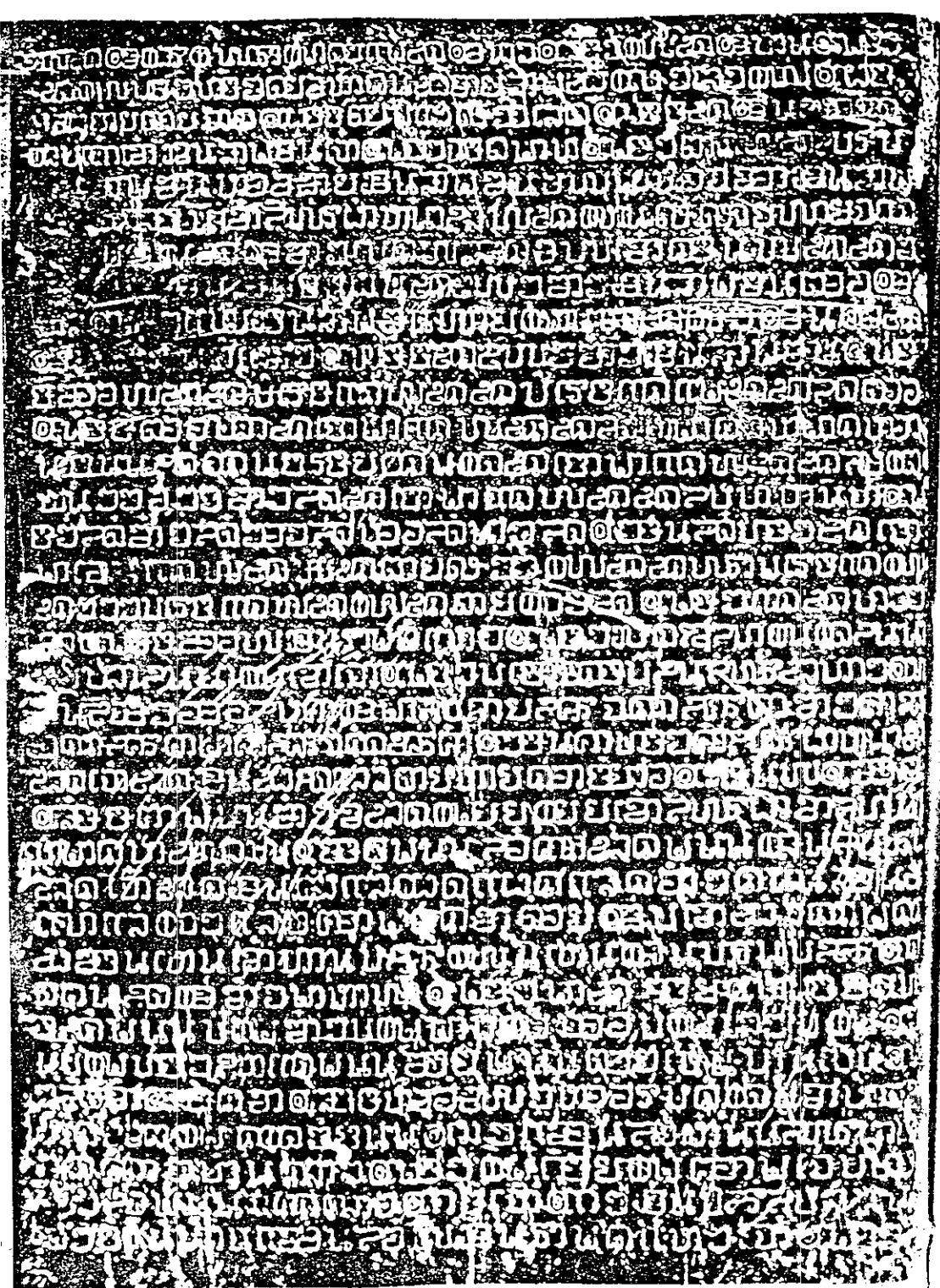
5. ໄນໃຊ້ໃນໜ້າທັນອາກາສ ແຕ່ຈະໃຊ້ຕົວສະກັດສອງຕົວຊ່ອນກັນ ເຊັ່ນ

ຂບປ - ຊນ ແກງ - ຄັ້ງ ແຜົດ - ນັກ

6. ກາຮເຊີນຄຳບາງຄຳໄມ່ຕຽງກັບປັຈຈຸບັນ ເຊັ່ນ ສຸກໂຂໄທ - ສຸໂຫທ້າຍ, ສີ່ຮ້ອຍ - ສີ່ຮ້ອຍ ໂອກ
ພຽນໜາ - ອອກພຽນໜາ, ສູດຄູດຕົກເກີນ - ສົວດູ້ຕົກເກີນ ເປັນຕົ້ນ

7. ມີວຽກຍຸກຕີໃຫ້ເພີ້ງ 2 ຮູປ ຄືອ ຮູປເອກ (') ແລະ ຮູປໂໂກ (+)

ศิลปารักษ์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ต้านที่ ๑

คำอ่าน ด้านที่ 1

- ๑ พ่อกษชั้สราชนทรรพาดยแม่ข้าชั้นางชีสองชัพ่อกษชั้บานชีเมือง
๒ ชคชพ'น้อง ห้อง ดمخ ห้า คนหพ'ชาข สามหพ'ลุง โถงชพ'เพอ-
๓ อร์ส' อ้าย ตาย ชากชีเพอ ตมย แภ'ลุง ลอกชีม'อ ชาชีชุน ใหญ' ได
๔ จ'สน เก้า เข้า ฯ ชนสามชน เจ้าชีเมอง ฉอด มาท'ชีเมอง ตาก พ่ ก ไปรบ
๕ ฯ ชนสามชน หัว ช้ำ ฯ ชนสามชนชนบบ นา หัว ชัว ฯ ชนสาม-
๖ ชนชีเกล่อน เขา ไฟฟ้า หน้า ใส พ่ กาน ลูญชัย พาย ใจ
๗ (น) ชกชีบานชกชีชั้ง เบก พลชก บบบ เข้า ก่อน พ่ ชาชก ญ
๘ (ช้า) ด้วย ฯ ชนสามชน ตันกาพ่ง ชั้ง ฯ ชนสามชน ดัวชีช
๙ มาส'เมอง แฟ่ ฯ ชนสามชนพ่างชีหัน พ่ กชีชั้งชีชนชีชก
๑๐ ชีช พะรามคำแหงชีเพ้ออกรหั่ง ชั้ง ฯ ชนสามชนชีเม่อ-
๑๑ อ ชัว พ่ กชก บ'rero ॥ กพ่ กชก บ'rero แก่ แม่รากชก ได ดัว
๑๒ ชีเน้อ ดัว ปลาก เอา มา แก่ พ่ กชก ได หมาก ส' หมาก หัว-
๑๓ น อนน ได ใจ กน อร อช กน ชีด ชก เอา มา แก่ พ่ กชก ไปปีด
๑๔ หนงง วงศ ชั้ง ได ชก เอา มา แก่ พ่ กชก ไปท' บ้าน ท'ชีเม-
๑๕ อง ได ชั้ง ได วงศ ได บัว ได นาน ได ชีงอน ได ทองชก เอา
๑๖ มา wen แก่ พ่ กชก พาย ลุง พ่ กชก พ'rwa บ'rero แก่ พ'
๑๗ ชก ญชั้ง บ'rero แก่ พ่ กชก ดายชีชั้ง ได ชีเมอง แก่ ชาหง
๑๘ (ก) ส'ชีเม่อ อ ชัว พ' ฯ ชนรามคำแหงชีเมอง ฯ ยกโน้ไทยชีนชคใน น้า
๑๙ (กน) ปลานิ นา ชีน เข้า เจ้าชีเมอง บ' เออกกอบในไฟร' ชลท่างชีพ'-
๒๐ (อ) นชงวัว ไปค้าชีบ'maa ไปป' ชา ไคร ใจ กก กิร ค้าชั้ง ค้า ไคร
๒๑ ใจ ก กิร ค้าชีบ'maa ค้า ใจ ก กิร ค้าชีบ'maa ก็ ค้าหง ก้า ไคร
๒๒ ชลก เจ้าชลก ฯ ชนชีดีคีดี ล' ดายหาห กว่า อ ชัว (ร'o)n พ'ชีช้อ
๒๓ ชีเดือ ค' ามนนชีช ฯ ชลกชีชชชชชช เข้า ไฟฟ้าเข้าไทยป'a
๒๔ หมาก ป'a ชพ' พ'ชีช้อ มนน ไว แก่ ชลกมนนช'sัน ไฟร'ฟ'a
๒๕ ชลก เจ้าชลก ฯ ชนชีดีดี ผด แมก แสง วัง กนน สวน ค..
๒๖ แท่ แก่ชีชั้ง แล้ว ความ (๓) ก' ชาศุช ชีช บ' เข้า ชลก ก ก ก

- ๒๗ ຫຼື້ ຂອນ ແນ ເສົ້າ ທ່ານນີ້ໄຄຮ່າພະເໜນຂະໜາດນີ້ ໄກສ່ເດອ-
- ๒๘ ດ ດນ ໄຄ່າບໍ່ ຊັງ ມາ ຫາ ພາສີເມອງ ມາ ໃສ່ ຂອບໍ່ແນວອ່າເກົ່າ
- ๒๙ ອ ແກ້ມນນີ້ບໍ່ສົນ ຊັງ ບໍ່ມີມາ ບໍ່ສົນ ປ່ວມ ບໍ່ສົນ ນາງ ບໍ່ສົນໄເຈອ-
- ຕ່າ ນາບໍ່ສົນທອງໃຫ້ ແກ່ ມນນ ຂ່ອຍ ມນນ ຕວງ ເປັນ ປໍ່ານ ເປັນ ເມອ-
- ຕ່າ ດ ໄດ້ ຂໍາສົ່ງ(ສ)ອກ ເສົ້າເສອອ ອວວາພ່າງ ອວວ ຮນ ກ່ຽວຂ້າງບໍ່ຈົດໃນ
- ຕ່າ ປັກ ຂປ່າຍົມ ກຈຈ ອນນີ້ຜົ່ງ ແຊວນ ໄກ້ ທີ່ນີ້ ໄພຣຸ້າ ທີ້ນ້າ
- ຕ່າ ປັກ ກລາງ ປໍ່ານ ກລາງໄມອ່ານ ອື່ອຍໍານ ຄວາມ ເຈນ ທ້ອງ
- ຕ່າ (ຫຼື)ອັງ ໄຈ ມນນ ຈົກ ກ່ລາວະເລົງ ເສົ້າເຄີງ ຈົນນີ້ໄວ້ໄປ ລົນ ກ-
- ຕ່າ ວ ດັງ ອ(ນ)ນ ທ່ານ ແຊວນ ໄກ້ ພ່າຊນຮານຄໍາແຫ່ງ ເສົ້າເມອງໄດ້

คำอ่าน ตัวที่ 2

- ๑ จูนรย(กชี)เมื่อ datum สวนความ แก่ มนน ตัวชี้ไฟร์ใน
- ๒ ญ(กม)อง เสกปิไกชนั้งช ล้าง เป่า หมาก เป่า พล หัว เชื้อ-
- ๓ ชน ฤกแห่ง เป้าพราว ก หลา ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ
- ๔ ก หลา ใจ ใจ
- ๕ ห(มา)ก ใจ ใจ
- ๖ ก ใจ ใจ
- ๗(ญี่)ง ใจ ใจ
- ๘ ใจ(r) ใจ ใจ
- ๙ ใจ(g) ใจ ใจ
- ๑๐ ใจ ใจ
- ๑๑ ใจ ใจ
- ๑๒ ใจ ใจ
- ๑๓ ใจ ใจ
- ๑๔ ใจ ใจ
- ๑๕ ใจ ใจ
- ๑๖ ใจ ใจ
- ๑๗ ใจ ใจ
- ๑๘ ใจ ใจ
- ๑๙ ใจ ใจ
- ๒๐ ใจ ใจ
- ๒๑ ใจ ใจ
- ๒๒ ใจ ใจ
- ๒๓ ใจ ใจ
- ๒๔ ใจ ใจ
- ๒๕ ใจ ใจ
- ๒๖ ใจ ใจ

- ๒๗ ឯករាជនត្រីសមគរសំ(ក)រ និង នាយករដ្ឋប៊ូង គោនន គក
២៨ ជាមួយ ពេជ្ជ(ឱ ឬ ឈុ) នឹង សំ(ក)រ ឯុត្តិភាព ខេនរាមគំឆេះ កាំ
២៩ ឲូមានក កៅនមាល់ទាគ ស(ធម្ម)រាជ ប្រាជុវិទ្យានុបណ្តុក ឲូរ
៣០ អាណាកកកៅ ឃ្លឹះ ឯករាជន ជាមួយ សំ(ក)រ កៅន ឬ សំ(ក)រ សំ(ក)រ
៣១ រាមរាជមាន ឈុ(ឱ ឬ ឈុ) នាយករាជ ឯុត្តិភាព សំ(ក)រ ឯុត្តិភាព
៣២ ឲំលូ ឲំសេ ឲំរាជ កៅ
៣៣ ឲូមានក កៅន(ឱ) ឲូមានក កៅន(ឱ) ឲូមានក កៅន(ឱ) ឲូមានក កៅន(ឱ)
៣៤ សំ(ក)រ ឲំលូ ឲំសេ ឲំរាជ ឲំអាណាកក ឲំសំ(ក)រ ឲំសំ(ក)រ ឲំសំ(ក)រ
៣៥ សំ(ក)រ ឲំលូ ឲំសេ ឲំរាជ ឲំអាណាកក ឲំសំ(ក)រ ឲំសំ(ក)រ ឲំសំ(ក)រ

3.2 อักษรไทยสมัยพระยาลิไท

ตัวอักษรที่พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์ขึ้นนั้น จะได้ใช้กันแพร่หลายมากน้อยเพียงใด ไม่ปรากฏ เพราะหลักฐานที่เด่นชัดมีเพียงหลักเดียว คือ จากรึกหลักที่ 1 ข้อความในจารึกหลักนี้ยังได้บอกไว้ว่า มีจารึกอย่างเดียวกันนี้อีกในเมืองเชลียง ถ้ารัตนธาร และถ้าพระราม ก็พอจะเข้าให้เห็นแล้วว่าในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเองนั้นคงได้ใช้ตัวลายสือไทยกันแพร่หลายพอสมควร

แต่เมื่อเวลาผ่านไปรูปสันฐานของตัวอักษรก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งอักษรวิธีดังได้กล่าวมาแล้วก็พลอยเปลี่ยนแปลงไปด้วย จะเห็นได้ว่าเวลาผ่านไปเพียงไม่นานนักรูปสันฐานของตัวอักษรชนิดนี้เริ่มเปลี่ยนไปให้เห็นแล้ว ดังปรากฏในศิลาจารึกวัดศรีชุม ซึ่งจารึกขึ้นประมาณ พ.ศ. 1884-1910 ทั้งนี้อาจจะเป็นพระคนไทยทั่วไปยังนิยมใช้อักษรวิธีแบบอักษรขอม หรืออักษรอมolu ที่วางสรระไว้บนและล่างตัวอักษรดังได้กล่าวมาแล้ว อิกประการหนึ่ง คือ การที่พ่อขุนรามคำแหงนำเอาสาระโดยมาใช้เขียนประสมกับพยัญชนะให้เป็นระบบเดียวกันนั้น คนไทยคงไม่ค่อยจะยอมรับ เพราะยังเคยชินกับการใช้สระจะแบบอักษรขอมและอักษรอมolu นอกจากนี้การบันทึกพระธรรมคัมภีร์ที่เป็นภาษาบาลีก็นิยมใช้อักษรขอมทั้งสิ้น จึงเป็นการไม่สะดวกที่จะหันมาใช้วิธีวางสรระไว้ในบรรทัดเดียวกับพยัญชนะเช่นของพ่อขุนรามคำแหง

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ศิลาจารึกวัดศรีชุม และศิลาจารึกหลักอื่นๆ ที่สร้างขึ้นในสมัยพระยาลิไท จึงมีระบบอักษรวิธีเปลี่ยนไปเหลือระบบอักษรวิธีขอมและอมolu ซึ่งได้ใช้เป็นอักษรทางราชการ แทนลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหงเป็นต้นมา

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านรูปสันฐาน มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

3.2.1.1 รูปสันฐานของพยัญชนะ บางตัวเปลี่ยนไป เช่น ๑ - ១ , ២ - ៥ , ច - ឃ ; ប , ឃ - ឃ , ឃ - ឃ , ឈ - ៦ , យ - យ , រ - រ
นอกจากนี้ยังได้เพิ่มพยัญชนะพิเศษ หรือสรระเกินเข้ามา คือ ឃ - ឃ , យ - យ

3.2.1.2 รูปสรระ เมื่อเปลี่ยนมาไว้บนและล่างตัวพยัญชนะ จึงต้องปรับเปลี่ยน สันฐานเพื่อให้เหมาะสม และสร้างตัวมีรูปสูงกว่าพยัญชนะ เช่น

$$0 \rightarrow ០, ០ \quad (ឬ) \quad ១ \rightarrow ១, ១ \quad (ឬ)$$

$$៩ \rightarrow ៩ \quad (ឬ/ឬ) \quad ៩ \rightarrow ៩, ៩ \quad (ឬ)$$

$$២ \rightarrow ២ \quad (ឬ) \quad ២ \rightarrow ២ \quad (ឬ)$$

$$៤ \rightarrow ៤ \quad (ឬ) \quad ៤ \rightarrow ៤ \quad (ឬ)$$

สำหรับสระประสมจะเปลี่ยนແປลงรูปเป็น เช่น

ດ - ບຍ → ດຍ (ເອີ້ນ) ດ - ດສດ → ດຕ (ເອີ້ນ)

ດ - ດສ → ດຕ (ເອົກ)

3.2.2 การเปลี่ยนແປลงด้านอักษรธิพัฒนา

3.2.2.1 มีการใช้ไม้หันออกาສແທນตัวสะกดช้อน โดยเฉพาะในแม่กงเช่น

ນວງ → ນວງ (ັ້ນ) (ຫລັກທີ 7)

3.2.2.2 แม้ว่าจะเขียนรูปสระໄວบันແລກຕ່າງພົມຜະແລວກີຕາມ ແຕ່ຍັງປາກງວ່າມີ
ຮູບສະລອຍອ່າງທີ່ໃຊ້ໃນລາຍລືອກອຸ່ນຮຸມຄຳແທນປະປນອ່ອງ ບ້າງ ເຊັ່ນ

ອົດ = ອຶກ

ອົນຍອນໄສ = ອັນອື່ນໄສສ້າ

ຈາດນາໜີວິດຟີ = ຈັກນາໜີນາອີງ

ອົນກາບດິນທາບິຕົບ = ອິນກຽບດິນທາບິຕົບ

ອົສະລຸ = ເຊີ້ມູ

ອົດກວາງ = ອຶກກັ້ງ

ຟິອົນເງົາຮູ່ຍ = ມີອົນກີ (ຮວັງ ປູພ ໂອນທິກ 2535 : 87)

ອ່າງໄຮກີຕາມລັກຜະໂດຍທີ່ໄປຂອງຕັວອັກຊຣີໃນສັນພຣະຍາລີໄທ ຍັງຄອງມີລັກຜະນະ
ກລມມນແລກສະຈະເຂັ້ມໄວບນພົມຜະ ດັ່ງຕັ້ງອ່າງ

จารีกหลักที่ 3 จารีกนครชุม (ด้านที่ 1) พ.ศ. 1900

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
ศกราช 1279 ปี ร.๗ เตือนแปด ออกห้าคำวันสกรหนไกกดเรานู	ศกราช 1279 ปี(ก)ฯ เตือนแปด ออกห้าคำวันศุกร์หนไกกดเรานู-
รพผลคุณนกสตตรเมือยาโม สถาบันนนเปนทกคำแล่พรญา	รพผลคุณนกชัตตรเมือยาอัน สถาบันนเปนทกคำแลพระยา
ถูกไทยราชผู้เปนลูกพระยาเลือไทย เปนหลานแกพระญารามราชนเมื่อได้	ถูกไทยราชผู้เปนลูกพระยาเลือไทย เปนหลานแกพระญารามราชนเมื่อได้
เสวยราชณเมืองศรีสัชนาไลย สุขทัยไดราชภิเสกอนนฟูงหัว	เสวยราช ณ เมืองศรีสัชนาลัย สุขทัยไดราชภิเสกอันฟูงหัว
พระญาทางหลายอนนเปนมิตรสหาย อนนเมื่อสิทธิสนิแต่งกรยาดงว่า	พระยาหั้งหลายอันเปนมิตรสหาย อันเมื่อสิทธิสนิแต่งกรยาดงว่า-
ยของฝากมากปลามาให้วันหยดด ยัญอภิเสกเปนทาวเปนพรญา	ยของฝากมากปลามาให้วันหยด ยัญอภิเสกเปนทาวเปนพระยา
จังชั้นชื่อศรีสุรยพงศ์มหาธรรมราชา ธิราชหากເອາພຣະศรีรัตนມหาราชາตุون	จังชั้นชื่อศรีสุรยพงศ์มหาธรรมราชา ธิราชหากເອາພຣະศรีรัตนມหาราชາตุอ-
นนมาสถาปนาในเมืองนครชุมนปั้นน พระมหาราชากุนนนใชราชากุนน	นนมาสถาปนาในเมืองนครชุมนปั้นน พระมหาราชากุนนนใชราชากุนน
สามานคือพระธาตุแท้จริงแล่เจาลูกแต่ ลงกาทวิบพุ่นมาดายເອາທັງ	สามานคือพระธาตุแท้จริงแล่เจาลูกแต่ ลงกาทวิปพุ่นมาดายເອາທ-
งพีชพระครົມຫາໂພເອືນພຣພຸທ ເຈ້າເຮາສະດຈອຍໃຕ້ນແລຜຈຸ	งพีชพระครົມຫາໂພເອືນພຣພຸທ ເຈ້າເຮາສະດຈອຍໃຕ້ນແລຜຈຸ
พลชຸນມາຮາອີຮາຊໄດ້ປ່າບແກສຣພພ ญຸເຄຸນຍຸານເປັນພຣພຸທ	พลชຸນມາຮາອີຮາຊໄດ້ປ່າບແກສຣພພ ເດູຍານເປັນພຣພຸທ
มาປລູກເບືອງຫລັງພຣມຫາອາຕຸນ ຜິຜູໃໄດໃຫວນບກທຳບູນພຣະ	มาປລູກເບືອງຫລັງພຣມຫາອາຕຸນ ຜິຜູໃໄດໃຫວນບກທຳບູນພຣະ
ศรົວຕນມຫາອາຕຸແລ້ພຣຄຣມຫາໂພ ອນວາໄສມຸຟລຍານີສັງສພວຳເສົມ	ศรົວຕນມຫາອາຕຸແລ້ພຣຄຣມຫາໂພ ອັນນີ່ວາໃຊຮັມີຟລອການີສັງສພວຳເສົມ-

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
14. ออดงไดนบตนะพระเป็นเจ้าบางแล ความดงนี่เรามิหากกล่าวคำพ-	14. อดังได้นบตนะเป็นเจ้าบังแล ความดังนี่เรามิหากกล่าวคำพ-
15. ระพุทธเจ้าเราห่างบอกไว้เองใส เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุ	15. ระพุทธเจ้าเราห่างบอกไว้เองไชร เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุ-
16. ทอรันหนนนชนมาพิธีเราคนนิญง ในร้อยปีเลยแต่เมือนหนน	16. ทอรันนชนมาพิธีเราคนนิยัง ในร้อยปีเลย แต่เมือนหน-
17. ลมาถึงบัดนี้ว่าใช้รัชนาเราคนคลาจาก ร้อยปีแลบดดนิถอยปีนึง	17. ลมาถึงบัดนี้ว่าใช้รัชนาเราคนคลาจาก ร้อยปีแลบดดนิถอยปีหนึ่ง
18. ไปแล้วงดแต่เกาสิบเกาปีดายผิมคุณ ตามวานนี้แต่คลาร้อยปีนหนนแล	18. ไปแลยังแต่เกาสิบเก้าปีดาย ผิมคุณ ตามวันนี้แต่คลาร้อยปีนหนนแล
19. ญูงคงแต่เกาสิบเกาหนนไดกีปีแลสิน ให้แก่ว่าดงนิเมื่อปีอ	19. ยังคงแต่เกาสิบเก้านนไดกีปีแลสิน ให้แก่ว่าดังนี่เมื่อปีอ-
20. นนพรญาழหาอธรรมราชก่อพระธาตุนี่ ชนคนถอยจากร้อยปีนหนนไ	20. นพระยาณหาอธรรมราชก่อพระธาตุนี่ ชนคนถอยจากร้อยปีนหนนไ-
21. ต์ร้อยสามสิบเกาปีแลปีอันถอยหนน ว่าไสในปีโถะแต่ปีนหนนแล	21. ตัวร้อยสามสิบเก้าปีแลปีอันถอยหนน ว่าไชรในปีโถะแต่ปีนหนนแล
22. ผุ่งเจาขุนพราหมณเสรสดถิถอยจากเป็น ^ก มลากเป็นติเชาแทนหนนแลญ	22. ผุ่งเจาขุนพราหมณเสรษฐิถิถอยจากเป็น ^ก มลากเป็นติเชาแต่นั้นแลย-
23. งผุ่งรุหลวงกโหรทายอยาอยูกก่อถอย แทนหนนแลบชอบบ่อยำแล	23. งผุ่งรุหลวงกโหรทายอยาหยูกก่อถอย แทนนั้นแลบชอบบ่อยำแล-
24. ยมีคุณความดงนิโสสดแตวนนพระเจา เราไดเป็นพระพุทธในไดต	24. ยมีคุณความดังนี่โสสดแต่วันพระเจ้า เราไดเป็นพระพุทธในไดต-
25. นพระศรีมหาโพธิ์มาถึงวันสถาปนา พระศรีรัตนธาตุไดเทา	25. นพระศรีมหาโพธิ์มาถึงวันสถาปนา พระศรีรัตนธาตุนี่ไดเท่า
26. ตไดแก่ว่าดงนิผิจกนบบดวยปีได พนนการอยสิสิบหกปีปีอ	26. ตให้แก่ว่าดังนี่ผิจกนับด้วยปีได พันเก้าร้อยสิสิบหกปี ปีอ-
27. นนพระไดเป็นพระพุทธนหนนในปีอก พิจกนบบดวยเดือนได	27. นพระไดเป็นพระพุทธนั้นในปีอก พิจกนับด้วยเดือนได

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
28. ญี่บเหมินสิพนนหกสิบเดือนเดือน อันพระไดเป็นพระพุทธ	28. ญี่บเหมินสี่พันหกสิบเดือน เดือน อันพระไดเป็นพระพุทธ
29. ธนนในเดือนหกบูรณะ มี ผิจกนบบ ดวยวนไดเจดแสนเห	29. ธนันในเดือนหกบูรณะ มี ผิจกนับ ด้วยวันไดเจ็ดแสนห-
30. มินสิรอยหกสิบแปดวนวนพระได เป็นพระพุทธอันนั่นไวน	30. มื่นสี่ร้อยหกสิบแปดวัน วันพระได เป็นพระพุทธอันนั่นไวน-
31. นพุธอวนนหนไกววนเตาญี่ ผิมีคน ถามສานาพระเป็นเจ้าย	31. นพุธวันหนไกววนเต่ายี่ ผิมีคน ถามศาสนานพระเป็นเจ้าย-
32. งเท่าไดจักสินอนนไหแกวดงนี่ แตป่อนนสถาบันนาพระมหา	32. งเท่าไดจักสิ้นอัน ใหแก้ว่าดังนี่ แตปีอันสถาปนาพระมหา
33. ราชตุนเมื่อหน้าไดสามพนนเก้าสิบเก้าปี จึงจักสินສานาพระเป็น	33. ราชตุนเมื่อหน้าไดสามพันเก้าสิบเก้าปี จึงจักสิ้นศาสนานพระเป็น
34. เจา อนนหึ่งสอดนบบแตปีสถาบันพระ มหาราชตุนไปเมื่อหน้าได	34. เจ้าอันหนึ่งสอดนับแตปีสถาปนาพระ มหาราชตุนไปเมื่อหน้าได
35. เก้าสิบเก้าปีถึงในปีกรุณนวาระ ปีภูกไตรนิจกหมายแลหาคนจ	35. เก้าสิบเก้าปีถึงในปีกุนอันว่าวาระ ปีภูกไตรนิจกหมายแลหาคนจ-
36. กกรูแทแลงมีไดเลยถุงมีคนรู้คุณ สเลกสนอยไลธรรมมเทส	36. กรูแทแลงมีไดเลยถุงมีคนรู้คุณ สเล็กสนอยไลธรรมมเทศ-
37. นาอันเปนตัวราพระมหาชาติหาคน สวตแลงมีไดเลยธรรมชาตอกอน	37. นาอันเป็นตัวราพระมหาชาติหาคน สวตแลงมีไดเลยธรรมชาตอกอ-
38. นอีนسمิตนหาปลายมีไดมีปลาย หาตันมีไดเลยจพวงพระอภิธรรม	38. นอีนไซร์มีตันหาปลายมีไดมีปลาย หาตั่นมีไดเลยจำพวงพระอภิธรรม
39. ไสพระบภูฐานและพระยมกจักหมาย เมือนนแนแลงแตนนเมือ	39. ไซร์พระบภูฐานและพระยมกจักหมาย เมือนนแนแลงแต่นนเมือ
40. หนาไดพนนปีสอดถุงกิกขุสংশোচন จำสีคงสีกstanทสื่อนนถุงมีสี	40. หน้าไดพันปีสอดถุงกิกขุสংশোচন จำศีลคงสีกstanทสื่อนนย়মসি-
41. กสถาบทอนนหนกหนามีไดเลย แตนนเมื่อหน้าไดพนนปีไซ	41. กสถาบทอนนหนกหนามีไดเลย แต่นนเมื่อหน้าไดพันปีไซ

3.3 ความแพร่หลายของอักษรสมัยสุโขทัย

ตัวอักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหง เมื่อใช้ไปได้ระยะหนึ่งก็ได้เปลี่ยนรูปสันฐานและอักษรวิธี ในสมัยพระยาลีไท ต่อมาถูกได้แพร่ไปในดินแดนต่างๆ คือ อาณาจักรล้านนา อาณาจักรล้านช้าง และกรุงศรีอยุธยา

ในดินแดนล้านนาไทย ได้พบอักษรเจ้ารีกที่เป็นอักษรสมัยสุโขทัยเก่าที่สุดคือศิลาเจ้ารีก ของพระมหาสุมนเณร ที่วัดพระยืน จังหวัดลำพูน ชาวล้านนาไทยได้ใช้อักษรไทยมาเป็นลำดับ จนถึง พ.ศ. 2050 จึงเลิกใช้ และกลับไปใช้อักษรของพวกตื้อ

ครั้นถึง พ.ศ. 2339 สมัยพระเจ้ากาวิละ ชาวล้านนาไทยได้กลับมาใช้อักษรไทยสุโขทัยอีก เพื่อแสดงให้เห็นว่าดินแดนล้านนาไทยกลับเป็นเมืองไทย ดังมีเจ้ารีกที่วัดพระสิงห์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ เจ้ารีกที่วัดลำปางหลวง จังหวัดลำปาง และที่อื่นๆ อีก แต่ภายหลังเจ้ารีกต่างๆ ที่เชียงใหม่จึงหันมาใช้อักษรไทยแทน เช่น เจ้ารีกที่เจดีย์อันสะท้อนในพุกามซึ่งเจ้ารีกระหว่าง พ.ศ. 1910–1940 (กำธร สดิรกุล 2526 : 83)

ในอาณาจักรล้านช้าง ได้ใช้อักษรไทยสุโขทัยอยู่ระยะหนึ่ง ได้พบเจ้ารีกบนศิลาที่ผนังถ้ำ นางอันไกลหหลวงพระบาง เจ้ารีกด้วยตัวอักษรสุโขทัย แต่ภายหลังได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอักษรไทยน้อยหรืออักษรลาวในปัจจุบัน

สำหรับในอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาแล้ว ได้รับตัวอักษรไทยแบบสุโขทัยมาใช้ตั้งแต่เริ่ม ก่อตั้งอาณาจักรก่อนได้ เพราะหลักฐานเจ้ารีกที่พบครั้งแรกในสมัยพระบรมราชอิริราชที่ 1 ปรากฏว่า มีการใช้ตัวอักษรไทยแล้ว แสดงว่าก่อนหน้านี้ก็คงจะมีการใช้อักษรไทยสุโขทัยกันอย่างแพร่หลายด้วย ต่อมาอักษรดังกล่าวได้วิวัฒนาการไปตามยุคตามสมัย ดังจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

- ສະ ອອ ແລະ ອື່ ໄມ້ມີ ອ ເຄີ່ງ
 - ວາງສະໄວ້ຫ້າພຍັນຫະຕັນ ຍກເວັນສະ ອາ ແລະ ສະປະສົມ
 - ນຶກທິດ ໃຊ້ເຫັນຕົວ ມ ສະກັດ
 - ສະ ເວີ່ ຈະມີໃຊ້ 2 ຮູປ ຂີ້ວ ຄ້າໄມ້ມີຕົວສະກັດຈະເປັນຮູປ **① - ບບ**
ແຕ່ຄ້າມີຕົວສະກັດໃຫ້ຮູປ ເພີ່ງຕົວເດືອນ
 - ສະລອຍມີໃໝ່ເພີ່ງຕົວເດືອນ ຂີ້ວ ສະ ອື່ **①**
- ຂ້ອແຕກຕ່າງຮ່ວງວ່າອັກຊຣໄທຍຂອງພ່ອຊຸນຮາມຄໍາແໜ່ງກັບອັກຊຣໄທຢັ້ງຈຸບັນ ມີດັ່ງນີ້
1. ຮູປສັນຈຸານຂອງຕົວອັກຊຣຕ່າງກັນ ຂີ້ວ ອັກຊຣພ່ອຊຸນຮາມຄໍາແໜ່ງມີເສັ້ນໂຄ້ງ ກລມມນ ແຕ່ອັກຊຣໄທຢັ້ງຈຸບັນມີເສັ້ນຕຽບທັງສອງ
 2. ມີພຍັນຫະທີ່ເຂີຍແຕກຕ່າງກັນອູ້່ 7 ຕົວ
 3. ຮູປສະ ໄອ ໄອ ໂອ ເຂີຍອ່າງເດືອນກັບຢັ້ງຈຸບັນ ແຕ່ຈະສູງເທົ່າກັບພຍັນຫະ ສ່ວນສະ ອື່ ອື່/ອື່ ອຸ ອູ ຈະເຂີຍຕ່າງຈາກຢັ້ງຈຸບັນ
 4. ອັກຊຣວິດຕ່າງກັນ
 5. ໄມໃຊ້ມ້າທັນຄາກາສ ແຕ່ໃໝ່ພຍັນຫະສະກັດສອງຕົວໜ້ອນກັນ
 6. ມີວຽກຜູກຕີເພີ່ງ 2 ຮູປ
- ອັກຊຣໄທສັນພຣະຍາລີໄທ ອັກຊຣໄທສັນນີ້ໄດ້ປັບປຸງແປ່ງວິທີການເຂີຍໄປຈາກສັນພຣະຍາຂອງ
ພ່ອຊຸນຮາມຄໍາແໜ່ງບາງປະກາດ ທັງນີ້ເປັນພຣະຍາໄທຢັ້ງເປົ້າທີ່ກົດວິທີການເຂີຍອ່າງຂອມແລະມອງ
ການປັບປຸງແປ່ງວິທີການເຂີຍໄປຈາກສັນພຣະຍາຂອງອັກຊຣໄທຢັ້ງຈຸບັນ

คำถ้ามห้ายบท

1. ก่อนที่พ่อขุนรามคำแหงจะทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช่นั้น คนไทยมีอักษรใช้หรือไม่ ถ้ามีจะเป็นอักษรชนิดใด
2. ทำไมพ่อขุนรามคำแหงจึงทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้
3. การแก้ไขอักษรของวัดมาเป็นอักษรไทยกระทำได้อ่าย่างไรบ้าง
4. อักษรไทยที่แก้ไขจากอักษรของวัดเรียบร้อยแล้วจะมีลักษณะอย่างไร
5. ลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหง มีลักษณะที่ทางอักษรวิธีอย่างไรบ้าง
6. อักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหง แตกต่างจากอักษรไทยปัจจุบันอย่างไรบ้าง
7. อักษรไทยสมัยพระยาลีไท เปลี่ยนไปจากอักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหงอย่างไร
8. อักษรไทยของสมัยสุโขทัยได้แพร่หลายไปยังดินแดนใดบ้าง
9. จงอ่านข้อความต่อไปนี้เป็นอักษรวิธีไทยปัจจุบัน

ເບີ້ຄວາມທີ່ຫັນໜີ່ແກ້ວ ..ພຣະກາມກາອູ້ຍິ່ງຢູ່...ບໍລິກິນຂວາ
 ປູ້ວ່ານີ້ເບີ້ຂດຕັ້ງ (ກາຍ) ແກ້ໄນ້ຈຸ່າຍແກ້ພຣະກາ (ງ) ໄກແງ່ງພຣະ:
 ບິ່ນດີເຕີຍຕື່ນ (ລວມວາຈ) ແນເຜີ້ງຄົກສອງພົມ (ສູງໃຊ)
 ໄກທະໜາຍຢູ່ຖະໜາຍ (ແກ້) ວິ່ນພຣະລູວເບີ້ວຕວະນ
 ປູ້ (ດູວ) ແຜນດ້ານວ່ານອນຕີ່ແມ່ນຕາ (ວຄຍ) ຕາວັດີໃຈ່ຕີ່ໃຈ່ດູວ
 ເມື່ອນຖານ (ອັນຊ) ຍົກສະວາຕະນາຍແດຍຢູ່ (ປົກ) ເລັກໃຫ້ເບີ້ນ
 ກວາເບີ້ນພຣະກາ (ວ) ຫລາຍໜີ້ວລະນັກຕົກສົ່ງຮັບພະວຽກ
 ດ້ວຍການຮັບຮາຫຼັກຮາສະເວົາຮາມສຶກບວຍກະພິທິກຮວະສົກ
 ກົບຮົານີ້ແກ້ພຣັງວາເຖິງຫວັນຫລາຍເຫັນເຫຼັກນັບໃຈ່ຮັ້ນ
 ເຫັນສັ່ນທ່ານບໍ່ໃຈ່ຕີ່ເລີພຕາບປໍ່ໄກລ (ກ) ໜີ້ຕາບໄວ້ເກັນຮູ້
 ສູງພູໃຈ້ວາວ..ວາຍເຫັນໃຈ່ຕີ່ບໍ່ຫຼັກຫຳພົມແນ..ສັກຄາບອື່ນ
 ຂາວສີກວາສີ່ນິ່ງໜ້າ (ວວ) ພູ້ຫວອຮບດີ່ນີ້ຂ່າວບດີ່ນີ້ລູ່ພວມ (ນາ) ລບງ
 ດາວຸແບບໃຫ້ດີ້ຫີ່ຂີ່ບົນຫີ່ຫາຍຂີ່ໃຫ້ຢູ່ບົບດັບຍິ່ງບູ້ແກ້ຕະແຫຼັກ
 (ວວ) ແນບົບລາຍຫາໃນເຫຼັກນັ້ນແລ້ງດາກໃຫ້ດີ້ຫີ່ຕາບຕາງໆແນ
 ດີ່ນີ້ບໍ່ຫຼັກຫຳທີ່ປະຕິບັດຕາບດູບພົບຮັບຮູ້ພົບຮັບຮົບ: ແກ້ຕະແວວພົມ
 ຫລາຍຕາ (ດ) ເຄີ່ມື້ຈົດຂບບຳແລັດືດອະຫຍາຍ (ພ) ປົກເນີມຢູ່ໃຈ່ແກ້
 ປົມແພີ້ວຕະບັດ....ປາວຸດບະຕາວາມແນພີ້ປົກດາດ ..ວິເບີ້ພຣະ:
 ພູ້ກະຫຼາກກະຫຼາກຢາງຢູ່...ທະວັນຫລາຍອານສູງລາວທູອນໜີ້ວູວ ...
 ແກ້ງວັນກອກອາບູ້ອາຄນແລຍ້...ອາປແຍໄດ້ອະນຸງວັນເບີ້ແ
 ຕວວ -